

CAN – Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Box 70412, 107 25 Stockholm

Telefon 08-412 46 00, Fax 08-10 46 41, can@can.se, www.can.se

2005-11-23

PRESSMEDDELANDE

Skolelevers drogvanor 2005

Hvitfeldt T och Rask L (2005). *Skolelevers drogvanor 2005*. Stockholm: Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

I årets skolundersökning uppgav var tionde elev i gymnasiets årskurs 2 att skolarbetet påverkats negativt och mer än var femte att de haft oskyddat sex som följd av den egna alkoholkonsumtionen. Bland pojkarna var det ca 30 procent och bland flickorna ca 20 procent som uppgav att de bråkat eller slagits på grund av att de druckit alkohol.

Sedan 1971 har årliga undersökningar genomförts av skolungdomars alkohol- och andra drogvanor. Undersökningarna har utförts med anonyma enkäter i klassrummen på riksrepresentativa urval av klasser. I årets skolundersökning har elever i årskurs 6, 9 och gymnasiets andra år medverkat.

I årskurs 6 var ca 30 procent av eleverna alkoholkonsumenter. Motsvarande andelar var nära 70 procent i årskurs 9 och ungefär 85 i gymnasiets andra år.

Skillnaden mellan pojkarnas och flickornas alkoholvanor är ganska små i årskurs 9. Den genomsnittliga årskonsumtionen i liter ren alkohol beräknades 2005 bland pojkarna i årskurs 9 till 3,5 liter och bland pojkarna på gymnasiet till 6,9 liter. Motsvarande värden bland flickorna var 3,2 respektive 4,1 liter. Även för variabler som berusningsdrickande och intensivkonsumtion är skillnaderna större mellan pojkarna i årskurs 9 och i gymnasiet än bland flickorna.

Mycket få (ca 2%) av eleverna i årskurs 6 uppgav att de röker eller snusar och skillnaderna mellan pojkarna och flickorna var liten. I årskurs 9 svarade 19 procent bland pojkarna och 30 bland flickorna att de röker. Motsvarande andelar för snusning var 20 respektive 6 procent. I gymnasiets årskurs 2 var andelarna högre både i fråga om rökning och snusning. Bland pojkarna var det ca 30 procent som rökte och lika många svarade att de snusade. Av flickorna var det 41 procent som rökte och 11 som snusade.

I årskurs 6 uppgav en procent av eleverna att de någon gång provat narkotika, medan det i årskurs 9 var 7 procent bland såväl pojkarna som flickorna. I gymnasiet var det en viss könsskillnad vad gäller erfarenheten av narkotika. Där uppgick andelarna till 17 procent bland pojkarna och 13 bland flickorna.

Alkoholkonsumtionen i de båda äldsta åldersgrupperna präglas i stor utsträckning av berusningskonsumtion, något som ökar risken för negativa konsekvenser. I årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2 ställdes frågor om eleverna upplevt problem till följd av den egna alkoholkonsumtionen och en relativt stor andel uppgav att de erfarit detta. Ungefär var tjugonde elev i årskurs 9 och mer än var tionde elev i gymnasiet svarade att deras alkoholkonsumtion påverkat skolarbetet på ett negativt sätt.

Andelen elever som på grund av sin alkoholkonsumtion haft sex som de egentligen inte ville var dubbelt så hög i gymnasiet som i nian. Bland pojkarna gällde detta 7 respektive 15 procent och bland flickorna 8 respektive 16 procent. Andelen som haft oskyddat sex var ännu något högre både i årskurs 9 och på gymnasiet. I årskurs 9 uppgav drygt 10 procent av eleverna att de bråkat eller slagits på grund av sin alkoholkonsumtion, medan motsvarande andelar var 29 procent bland pojkarna och 22 procent bland flickorna i gymnasiets årskurs 2. Med något enstaka undantag var värdena genomgående dubbelt så höga i gymnasiet som i årskurs 9.

Det fanns ett tydligt samband mellan alkoholkonsumtionsnivån och förekomsten av negativa konsekvenser. I gymnasiets årskurs 2 var det t ex dubbelt så många som uppgav att skolarbetet påverkats negativt bland storkonsumenterna jämfört med genomsnittet. Relationen var ungefär densamma även när det gäller oönskat och oskyddat sex. Bland storkonsumenterna i gymnasiet hade drygt hälften varit inblandade i bråk eller slagsmål till följd av den egna alkoholkonsumtionen.

Skolelevs drogvanor och genomsnittlig årlig alkoholkonsumtion. Andelen pojkar och flickor i olika årskurser. 2005.

	Åk 6		Åk 9		Gymn åk 2	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
Årskonsumtion i liter 100% alkohol	*	*	3,5	3,2	6,9	4,1
Alkoholkonsumenter ^{a)}	34	24	67	69	85	86
Druckit alkohol senaste veckan	7	4	26	27	49	44
Druckit "hembränt" de senaste 12 månaderna	4	3	19	21	27	26
Druckit "smuggelsprit" de senaste 12 månaderna	*	*	21	21	45	38
Intensivkonsumtion ^{b)} någon gång per månad eller oftare	2	1	25	23	49	43
Berusad varje/nästan varje gång man dricker	1	1	23	25	53	48
Röker	2	3	19	30	31	41
Snusar	2	1	20	6	30	11
Använt narkotika	1	1	7	7	17	13
Har haft möjlighet att prova narkotika ^{c)}	3	4	21	22	36	33

a) Alkoholkonsument innebär att en gång om året eller mer sällan dricka antingen ett glas öl (gäller ej lättöl), 2 cl av s k blanddrycker, 2 cl vin eller 2 cl sprit.

b) Intensivkonsumtion innebär att man dricker alkohol motsvarande minst en halv halvflaska (18 cl) sprit eller en helflaska vin eller 4 burkar starköl eller samma mängd blanddrycker (t ex cider och alkohölsk) eller 6 burkar folköl vid samma tillfälle.

c) Av dem som inte använt narkotika.

* Uppgifter finns ej tillgängliga.

Andelen elever som uppger att de erfärit följande konsekvenser till följd av den egna alkoholkonsumtionen.

	Åk 9		Gymn åk 2		Storkonsumenter i gymnasiet åk 2 ^{a)}	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
Försämrade prestationer i skolan eller på arbetet	4	6	11	12	19	27
Förstört saker eller kläder	16	18	37	35	62	61
Råkat ut för en olycka eller skadats	10	12	25	22	45	42
Lett till oönskat sex	7	8	15	16	28	33
Lett till oskyddat sex	9	12	21	26	40	54
Bråkat eller slagits	14	12	29	22	54	50
Råkat i bråk med polisen	6	5	12	7	24	17

a) Konsumtionskategori 5-6, d v s de elever med en årskonsumtion på över 5 liter ren alkohol. Av samtliga gymnasieelever var det 38 procent av pojkarna och 23 procent av flickorna som klassades som storkonsumenter.

Upplysningar om undersökningen lämnas av:

Thomas Hvitfeldt	08-412 46 09
Linnéa Rask	08-412 46 13
Björn Hibell	08-412 46 07